

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

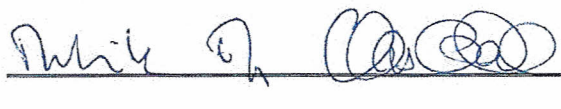
ÉRKEZETT
Készítve: 2014. MARCH 27.
8481

Önkormányzat
dr. Bodor A.

Javaslat a
„SZEKSZÁRDI BIKAVÉR”
nemzeti értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar, Szekszárd (név)
dr. Malik Éva, Vas Gáborné, Hladics Károly

 (aláírás)

Szekszárd, 2014. február 14. (település, dátum)

(P. H.)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: **Horváth István polgármester**

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Horváth István polgármester
Levelezési cím: 7100 Szekszárd, Béla király tér 8.
Telefonszám: 06-74/504-100
E-mail cím: polgarmester@szekszard.hu

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: „SZEKSZÁRDI BIKAVÉR”

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☒ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Szekszárdi Borvidék

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☒ települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külhoni magyarság
--	-------------------------------------	---------------------------------	--

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

A bikavér igazi magyar vörösborfélése: nemes száraz vörösborfajta. Az előállítás módja szerint pedig több vörösborszőlő-fajta házasított borából készült borkülönlegesség. A fantázianév a vér vörös színét és a bika által jelképezett vad természeti erő képzetét egyesíti. A bikavér legendáját az is táplálja, hogy a bor születésének helyét, időpontját, készítésének eredeti módját homály fedi, a dicsőségért sokáig vetekedett két város: Eger és Szekszárd. Az elnevezés szekszárdi eredetét sokan a Bika – mai napig létező – dülönévből származtatják, mely már XI. századi írásos emlékeinkben feltűnik.

Szekszárd neve a római kor óta összeforrott a borral. Régészeti, történeti adatok sokasága vall arról, hogy a település gazdasága, lakóinak élete a szőlő, a bor köré szerveződött. Egyetlen bortörténeti visszaemlékezés sem hagyja ki, hogy a szekszárdi szarkofágot (i.sz. 4. sz.), a

benne talált kelyhet és görög nyelvű feliratát megemlíti: „Áldozz a pásztornak, igyál és élni fogsz!” A Szekszárd környéki dombokon is számos helyen kerültek elő a formájukat a római kortól szinte változatlanul megtartó szőlőmetszőkések, a kacorok. A 16. század második felében a szekszárdi volt közel és távol a legkeresettebb magyar bor. A település ma is büszkén nevezi magát a „szőlő és bor városának”.

A többfajta szőlőből álló bor készítése a szekszárdi borvidék eltérő természeti adottságaira vezethető vissza. Egy gazdának több dűlőben volt kisebb-nagyobb szőlőültetvénye, amelyeket a természeti csapások és betegségek nem egyforma mértékben érintettek, így soha nem ment tönkre az összes termés, és a termelő nagyobb biztonsággal számíthatott sikerre. A különböző adottságú dűlők eltérő minőségű terméseit együtt feldolgozva optimális minőségű bort készíthettek maguknak a gazdák.

Az elmúlt 100-150 évben azonban átalakult a bikavér készítésének filozófiája és technológiája. A szőlőművelési és borászati eljárások fejlődésével megváltozott a bikavér fajtaösszetétele. A Szekszárdi Bikavér alapját a Kékfrankos és a Kadarka jelenti. A Kadarka és Kékfrankos fajták együttes arányának legalább 40%-ot el kell érnie, míg más szőlőfajták aránya nem haladhatja meg a 10%-ot.

A gyümölcsösség és a fűszeresség ötvöződik a két bor házasítása során, ami nyilván évről-évről függő, de nagymértékben meghatározza a talaj összetétele is. A szubmediterrán klíma hatására elérik a bikavér alapborok a 13 v/v% alkoholtartalmat, a savak viszont bársonyossággal simulnak, a markáns, de nem tolaikodó tanninok mellett. Minden szekszárdi borász egyénisége is tükröződik a Szekszárdi Bikavérben, annak köszönhetően, hogy a házasításokat különös gondossággal, kóstolás alapján végzik az általuk kiválasztott alapborokból. A Bikavér jelentése: erős, sötét színű vörösbor. A bornak erősséget az alkoholtartalom ad, amit kiegészít a glicerintartalom, utóbbi egy selymességet, édes ízérzetet kölcsönöz a bornak. Minél magasabb egy bor alkoholtartalma, annál magasabb e háromértékű alkohol, a glicerin mennyisége is a borban. A sötét színvilág szőlőfajta függő, minél vastagabb a héjszerkezet és minél intenzívebb, hosszabb idejű a héjon erjesztés annál mélyebb színvilág jellemzi a bort.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Szekszárdi bikavér készítésének módja szabályozott és ellenőrzött, a megnevezést a Szekszárdi Borvidéken kívüli termelők nem használhatják. A Szekszárdi Borvidék sokszínűsége és minden eleganciája, a dűlők egyedisége mind ötvöződik a Szekszárdi Bikavérben a házasításra kerülő alapboroknak – Kadarka, Kékfrankos, Merlot, Cabernet Franc, Cabernet Sauvignon, Pinot Noir - köszönhetően. A Szekszárdi Bikavér egyenletes minőségét a borászok szaktudásukkal, fejlett technológia alkalmazásával, nagymértékű higiéniai szabályok betartásával érik el és törekszenek minden évben arra, hogy nagy házasításaik méltón és büszkén viselhessék a Szekszárdi Bikavér elnevezést, amit Szekszárd város szülte, Garay János írt le először az országban, a Szekszárdi bordal című versében. De nem csak Garayt érintette meg a szekszárdi vörösbor, hanem Liszt Ferencet is, sőt Bodnár István orvosként említette: „A szekszárdi bikavér orvosságnál többet ér, aki issza, hőtig él!” „Szép hazánk háromszíne” a trikolor, a háromszínű nemzeti zászló is megjelenik Garay János bordalában, mely szorosán összefügg a Szekszárdi Bikavérrel, amit csodaként említ. A bikavér az első színre utal s erőt sugároz, a

fehér szín a tisztaságot, a békét, a zöld szín pedig a szabadságot szimbolizálja. Mi másban találjuk meg a szívünknek oly kedves magyarság szimbólumát, ha nem egy értékes nedűben, a Szekszárdi Bikavérben?

„Töltsd pohárba, és csodát láatsz!

Színe mint a bikavér,

S mégis a gyöngy, mely belőle

Fölragyog, mint hó, fehér.

És a töke, melyen termett,

Nemde, oly zöld, mint a rét?

Hol leled föl szebben együtt

Szép hazánk háromszinét?”

A második világháború után a szocializmus időszakában Szekszárdot megfosztották a Bikavér névhasználati jogától, a Szekszárdi Bikavért száműzték a szakkönyvekből, az értelmező szótárak oldalairól. Szekszárd mára visszanyerte és újra használhatja a Bikavér nevet, azonban még sok idő és munka kell ahhoz, hogy a Bikavér megtépzott hírneve helyreálljon. Ebben jelentene jelentős előrelépést a Szekszárdi Bikavér nemzeti értéktárba történő felvétele.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

- Bodnár László: Borvidékek a Kárpát-medencében 2007. ISBN: 139789638738707
- Máté Andrea: A bikavér legendája. in: Rubicon Történelmi Folyóirat 2003/1-2. 40-41. o.
- Nagy Janka Teodóra: Szőlősgazdából polgárrá válni Szekszárdon. PTE IGYK, Szekszárd, 2012
- Töttös Gábor: A szekszárdi szőlő és bor 1987. Rubicon 2007/6-7 pp.50-55. ISBN: 9630250756
- Benyák Zoltán-Dékány Tibor: Magyar borok és borvidékek. Corvina Kiadó, 2003. 29. o.
- Boros Károly: Szekszárdi borok, Kossuth Kiadó

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:
még nincs

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

1. kép: A Szekszárdi Bikavér egyik kötelező alkotóeleme, a Kadarka szőlőfajta.

2. kép: 100 éves Kadarka tőke.

3. kép: Vince napi vesszővágás előtti egyházi áldás.

4. kép: Szekszárdi szőlőhely a Szekszárdi Bikavér másik kötelező alkotóelemével, a Kékfrankossal.

MELLÉKLETEK

2. A **Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának** való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

Szekszárd Megyei Jogú Város Polgármesteri
Hivatala
HORVÁTH István
polgármester
Szekszárd
Béla király tér 8.
7100

Szekszárd, 2014. február 20.

Támogató nyilatkozat

Tisztelt Polgármester Úr!

A Pécsi Tudományegyetem rektoraként szívből támogatom Polgármester úr azon kezdeményezését, hogy a Szekszárdi Bikavér bort a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény, valamint a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV.16.) Korm. rendelet alapján, a Magyar Értéktárba való felvételre javasolja. Nemzeti hagyományaink megőrzése iránt elkötelezett emberként fontosnak tartom a szekszárdi borvidék hagyományainak megőrzését, azon belül a Szekszárdi Bikavér nemzeti értéké nyilvánítását.

Dr. Bódis József
egyetemi tanár
rektor

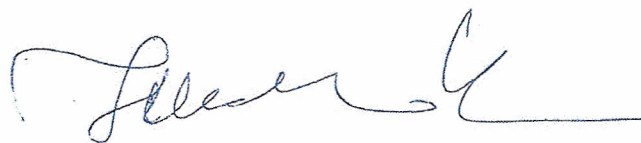

MELLÉKLETEK

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

NYILATKOZAT

Alulírott Hladics Károly amatőr fotós nyilatkozom, hogy az általam készült fényképek közzétételéhez hozzájárulok.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Hladics Károly', with a long horizontal stroke extending to the right.

Hladics Károly

Szekszárd, 2014. március 07.